

VALER RUSSU

(1900-1979)

Medic de excepție și de aleasă omenie el este întemeietorul primului spital din Luduș, județul Mureș.

S-a născut la data de 24 iunie 1900, în comuna Mociu, județul Cluj, din părinții Valeriu (preot greco-catolic) și Ana.

*Nr. 116 - 1910
oficiu par.*

In cauza scolară liberă de h.

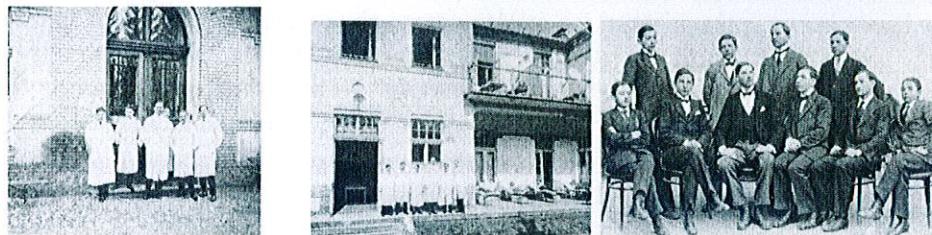
E s t r a s											
din Matricula botezaților parohiei gr. cat. a Iohază pol. l. Cognac un.											
Anul botezării	Numele botezatului	Locul botezării	Prez. botezării	Botezatul	Scrisoare de botez	Numele botezătorului	Numele, consemnat de botezător, botezătorul său și numele sa	Numele	Numele	Numele	Numele
1900 1900	<i>Rusu</i>						<i>Valeriu Russu</i>	<i>Ana Iuliană</i>	<i>Anna</i>	<i>Iuliană</i>	<i>Alexandru</i>
June June 24 iunie 1900	<i>Valeriu</i>	<i>Iohaza</i>	<i>ficiu</i>	<i>legiuil</i>	<i>gean</i>		<i>par. greco-cat.</i>	<i>in Iohaza</i>	<i>Iohaza</i>	<i>par. greco-cat.</i>	<i>Iohaza</i>
Să estrașă conform matriculei său anintătoare, pe:											
Iohaza parohia gr. cat. Iohaza											
Nr. 116 - 2. Rom. V. 10 Septembrie 1910											
<i>Foto Grigore</i>											

A urmat cursurile școlii primare în comuna Mociu, iar cele secundare (liceale) la Blaj. Beneficiind de o bursă ofertă de Consiliul Dirigent, în anul 1918 a devenit student al Facultății de Medicină din cadrul Universității clujene. Aici a avut privilegiul să aibă ca profesori, renumiți cercetători, teoreticieni și practicieni din medicina românească a vremii: doctorii Iuliu Hațeganu, Goia, Iaconovici, Veluda, Crișan, Daniello, Papillian. La absolvire, în anul 1924 a obținut licență în ginecologie și boli infecțioase, precum și postul de asistent universitar la catedra condusă de profesorul Iuliu Hațeganu. În anul 1926 s-a căsătorit cu Hortensia Manu din Cluj, de care îl legă o strânsă prietenie, încă din anii studenției.

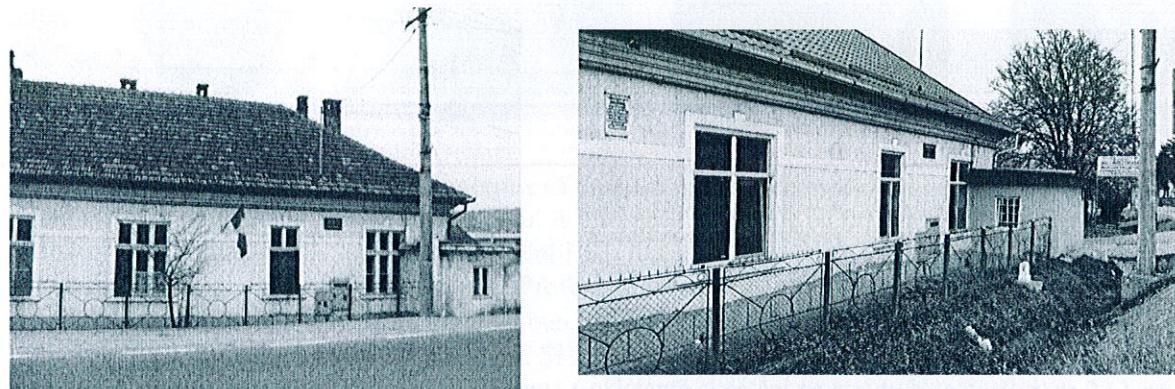
În anul 1928 a renunțat la cariera universitară și implicit la avantajele oferite de viața din cel mai important centru științific, cultural, și economic al Transilvaniei. A preferat să devină medic de plasă la Luduș (județul Turda). Dorea să fie de folos în mod direct oamenilor simplii din popor, oameni din rândul căroră el însuși se ridicase prin învățătură. L-a urmat și soția și Lia Ana, prima lor fiică, atunci în

vârstă de doar câteva luni. La Luduș și-a deschis un cabinet medical. În scurt timp a câștigat încrederea și prețuirea autorităților administrative, a locuitorilor din Luduș și din comunele învecinate prin eficiența tratamentelor și firea sa deschisă, prietenoasă față de toți pacienții săi. Din propriile venituri a reușit, în anul 1930 să înființeze primul spital din Luduș și din Câmpia Transilvaniei. Localul, oferit de primărie, era în avansată stare de degradare. L-a reparat și l-a dotat cu strictul necesar funcționării ca unitate spitalicească. Spitalul avea 20 de paturi și a fost folosit, pentru mulți ani, staționar pentru tratament și Casă de nașteri. În paralel, dr. Russu a pregătit și personalul ajutător: un oficant, o soră medicală și o moașă.

Imagini din timpul studentiei (Dr.Russu Valer – ultimul din dreapta,în primele două și în centrul ultimei poze)

Clădirea în care a funcționat primul spital din Luduș, 1930

1926 (căsătoria)

1976 (nunta de aur)

În același timp însă, viața i-a oferit și multe momente de bucurie. A avut marea mulțumire să participe la căsătoria fiicelor sale (Lia Ana Russu cu Traian Doboș, Angela Maria Russu cu Sorin Mager) și să se joace cu nepoții Șerban Andrei Doboș, Voicu și Anamaria Mager. Soții Russu și-au vândut locuința din Luduș și după un număr mare de ani au revenit definitiv în Cluj, în casa părintească a doamnei Hortenzia. Doctorul Valer Russu a regretat până în ziua morții faptul că a părăsit comunitatea ludușeană, în care a cunoscut gloria profesională și și-a clădit prin muncă cinstită și dăruire de sine, faima de medic de excepție și de aleasă omenie. Aceasta este imaginea întipărită în memoria colectivă a ludușenilor despre personalitatea doctorului Valer Russu, medic înnobilat cu aura celui mai ales de Dumnezeu spre a face bine semenilor.

Pentru ca această imagine să fie păstrată pentru generațiile prezente și transmisă generațiilor viitoare ca model de urmat, ca model de profesionalism, dar și de om de cultură, de misionar în scopul ridicării nivelului de educație sanitară și de cultură a poporului său, aşa cum au fost cei mai mulți dintre intelectualii ardeleni din generația marii uniri, ne-am asumat responsabilitatea de a înființa Asociația non-profit **“Dr. Valer Russu”**. Prin ea am reușit să dăm spitalul orășenesc Luduș numele său, al fondatorului, în scopul de a-i aduce o reparație morală (chiar dacă târzie) și mai cu seamă, în dorința de a da un model de viață și de dăruire, noilor generații.

Notă: textul a fost redactat cu sprijinul doamnelor Lia Ana Russu- Doboș (1927-2011), Angela Maria Mager (1931-2016), din municipiul Cluj- Napoca și a profesorului Mircea Gheborean din orașul Luduș.

Luduș,
06.12.2019